

Pel Museu d'Artá

Essent aquest un assumpte de palpitant actualitat i de importància per la nostra vila cal qu'ens preocupem tots per tal que l'obra, la llavor de la qual se vol are sembrar, germi, ni cresqui i amb el temps floresqui i grani. Vet aquí el perquè escrivim aquest articlel el fi del qual no és altre que aportar la nostra opinió sobre la constitució del Museu d'Artá.

Els Consells de la benemèrita entitat Caixa Rural d'Artá han acordat cedir una part del seu local per la instal·lació d'un Museu Artanenc. Per altre part l'Ajuntament l'any passat va acordar contribuir també a la formació d'un Museu local i an aquest fi fou designat el Rt. D. Llorens Lliteras Pvre, Catedràtic d'Història en el Seminari de Palma, per planejar i fins comensar els treballs preliminars per la seua fundació.

Com se veu, és un assumpte en el que hi han demostrat interès les dues corporacions locals de més importància, lo qual significa que se va amb serietat i que se vol fer una cosa bé. Verament és una llàstima que les troballes arqueològiques que de tant en quant tenen lloc en la nostra comarca, quedin en mans de sos trobaires els quals o be'n fan poca estima i les deixen perdre o be les consideren d'un valor exagerat i les posena l'encant, a qui en dona més, i a lo millor, qual se vol antiquari dels que sovint passen, les enduen per vendre en mercats de més importància.

Si aquí contassem amb un Museu que *realment caminés* qui sab lo que's podria reunir encare de lo qu'está es campat, i moltes de les troballes que's fessen hei hauria medi per no deixar-les extreure del terme.

Peró hem dit, un museu que *realment caminés*, lo qual vol dir que corre'l perill de ser una entitat més, sense gent treballosa, qui la vivifiqui, com ha socceit en varies entitats, en les quals s'hi havia posada certa esperança i per defectuosa elecció del personal, o falta de bona organització, són avui entitats fossilisades.

¿Que cal fer perquè doni resultat i tenga durada? Al nostre entendre s'hau de fer amb serietat els treballs preliminars, qu'han de consistir: en la constitució d'un Patronat, en l'elecció del personal actiu i en l'organització que se li ha de donar.

Cal en primer lloc constituir el Patronat que prengui baix de la seua protecció el Museu. Aquest Patronat ha d'estar format per corporacions i persones que, pel bé d'Artá, vulguin contribuir a la formació del mateix, sense miras personalistes, ni interessades, ni sense pretenció d'aficar-se mai en el seu funcionament, a no ser quant se vés el fracàs del personal directiu. Gran cosa és comptar ja avui amb les dues Corporacions dites, l'Ajuntament i la Caixa Rural, perquè poden ser ells el més ferm puntal del Patronat del Museu.

En segon lloc, cal cercar el personal directiu, o actiu, aixó és el qui ha de dur el pés del treball. Aquest és el punt més delicat, perquè sense personal adequat, preparat i entusiasta no s'arribará en lloc. Aquest personal, s'ha de sentir *únicament* alentat, estimulat i apoiat pel Patronat, i aquest mai ha de preteuir esmenar la plana an aquell. Ha d'obrar sempre amb desembarás, i amb independència, dins els límits del reglament i dels recursos de que's disponga, i aquesta independència no sols ha de ser en referència al personal del Patronat, sinó fins al demés personal directiu. El Museu ha de constar de tantes seccions com persones tècniques compti i cada una d'elles ha de ser directora i única responsable del ram de que s'encarregui i en cas de que per un mateix ram se compti amb distint personal igualment preparat a cada un d'ells se l'ha d'en carregar de distinta secció del mateix i ha de ser facultat exclusiva d'ell admetre o no personal col·laborador.

Que's cerqui aquest personal, que dins la vila hei és, i una volta trobat i dispost, que ell mateix se doni l'organització que cregui adequada. Que nombri entre ell una ponència i discutezca el reglament i forma que a l'entitat es vol donar, i que no se comensi fins que's tenga molta probalitat d'èxit.

Aixó és el nostre parer, qu'hem volgut exposar amb tota sinceritat, perquè nos pesa el veure tonts de fracassos corporatius com s'han socceit en la nostra vila, fracassos que

en general, podem atribuir a la elecció del personal feta a la babel-lá.

A. F.

L'anell de la vida

Dona Ainés, era una senyoreta molt virtuosa, molt plantosa i molt rica; tres qualitats excel·lents per una fadrina de vint anys, per aixó molts de pipiolis li anaven en torn i casi tots la se miraven amb interés. Sempre que sortia de visita o anava a missa o a passejar, tots els fadrins i molts de viudos, li feien capellada fins en terra d'argent per mateixos: Ditsos que podrà haver aquesta formosa joia.

Ademés d'aquestes recomanables circumstàncies en tenia d'altres sino millors que feien que fos ella un partit dels de més fama de Mallorca, també era ben tayada, sense que li faltés cap atractiu. No n'hi havia altre a cassea perquè una germana major que tenia s'havia feta monja de Santa Clara. Feia poques setmanes qu'havia perdut son pare i sa mara. Ja hu crec qu'hei anavea embruixats per ella tots els joves del seu temps! Succedia però que, amb tant bones qualitats, no n'hi havia cap que li digués; ¿Com va heu manó? per por de haver-se de carregar una carabassa grossa, venquent de tant bona matjal.

L'homo té aixó. Es molt agosarat quant va de berbes, de vegades un poquet massa; però quant troba aquella jova qu'está en condicions per ell, cobra por, les ales del cor li cauen i ja no gosa tirar-li cap floreta que vaja a ferir-la, maldament tenga avinentesa. Casi sempre he vist que, en matèries de casament el jove ximple i com a beneit ha passat, davant a n'els més curros i desxondits en festejament i que ses atletes tant festejades i molt desitjades com la nostra Dona Ainés se són casades amb la persona que més lluny estava del pensament del públic curiós, fent exclamar a tot hom ¡vejau qui heu havia de dir!

Així va succehir amb Dona Ainés. La va veure un dia Don Bernat, un jove debé, que no anava molt per mig, que no sabia tant sols que era festejada perquè tenia ses feines a caseua i allá s'estava fent companyia a sos pares. Era un atlot de prendes, honradíssim, a ne qui Deu tenia destinada la ma de tant hermosa pubila, perquè sí Eli heu vol, fa que totes aquelles pores sien no res pel qu'Eli ha triat i compón les coses de tal manera que ningun dels dos pot fugir del

seu destí. Don Bernat era digne de Dona Ainés, per les seues virtuts, bona conducta, carrera, posició i bens ide fortuna. Veurer-la, tornar vermey reparar-ho ella fone cosa d'un segón. Els ulls s'encontraren i tot duna s'entengueren i quant ell obrí la boca per dir li lo que feia el cas, ella no tengué més que mel i sucre per contestar-li, i ja los tenim més contents qu'un Pasco.

Les seues relacions se feren aviat formals i el dia que varen esser públiques corregué un gros rum-rum per dins les tertulies de Ciutat, li posaren molts de barrets que no havia duit mai i no li deixaren cap ós en el seu lloc.

Peró de bades xerraren, i fugiren de quates amb sa coua entre ses cames el dia que reheren la bendició de la Santa Mare Església i en que D. Bernat, posà en el dit de la seua esposa a demunt l'altar i davant el sacerdot que los casava, un preciós anell benehit amb un brillant com un ciró que li havia costat tres mil pessetes.

Ja los tenim casats i més enamorats que mai, diguentse unes coses tan dolces que com que no los estigués bé.

—Tu ets sa meua alegria, sa meua ditxa, sa meua glória. (Aixó ell.)

—Y tu ets la meua vida. Li diu ella

—Benhaja l'hora que't vaig veure, estimada del meu cor.

—Benhaja el moment que tu me posares en el dit aquest preciós anell. Aquí ahont está heu estará tot el temps que mon cór respiri.

—Peró si arribes a engreixar no'l t'hi podrás passar en el dit.

—Per aixó no'l me treuré mai; si engreix, més segur será llevó el dur-lo tota la vida com a penyora del teu amor. I amb aquestes rahons passaven les hores i dies sempre parlant de la seua felicitat. Però en aquest mon com més grossa és sa ditxa més grossa és sa desgràcia.

Succeí a lo millor que D. Bernat quant més ja les fermava més fort a tots dos un ninet com un sol, que Deu los enviá com a fruit de benedició. caigué malalt i va prende el camí cap a Sant Pere.

Ja tenim a Dona Ainés, vídua i desesperada com una loca, amb un histèric del més alt de punt que pareixia morta. Ses amigues que sabien el greu motiu, feien lo que sabien per tornar-la a la vida, li fregaven els polsos, amb aiguardent una i altre vegada fins que a la fi lograren que tornás en si i li passás el desmai, després de molts de dies, de molt de esment de distreurer-la i d'anar a veure sa germana monja s'arribá a consolar un poc. El temps és una medecina

que tot heu cura i més ses penes, i per aquest motiu Dona Ainés arribá a conortar-se de la mort de son espós i viure tranquila amb son fillet que creixia de lo més bé i deia paraules i distreia sa mare fins an el punt que arribá a conversa ambson fillde coses de son pare i a tots els que li paraven de casar deia «jo ja heu som» i los mostrava aquell ric anell que duja en el dit, afegint Aixó és l'anell de la vida. Mentres jo no m separ d'el el meu marit és dins cameua.

Amb aixó podrán coneixe que l'esperit de aquella senyora era ben sá-peró no heu era lo mateix en quant a són cós perquè aquena histerica que va tenir quánt morí s'homo li solia repetir de vegades, encara que clas ples; però quant li azafava, arribava a perdre el coneixement fins a n'el punt que pareixia moribunda.

(Seguirá)

Religioses

PARROQUIA

Demá dia deu, a l'hora de costum heu harrá la Comunió general de les filles de la Puríssima. El decapvespre a Sant Salvador continuará el novenari, en preparació de les festes patronals.

CONVENT

Demá se celebrará en aquesta església solemne festa dedicada a St. Bonaventura, amb Tercia i Miesa major amb sermó.

FESTA DE RAMON LULL EN EL CONVENT

Diumenge passat s'hi celebrá ben solemnement la festa dedicada al nostre gran sabi i mártir mallorquí el Beat Ramon Lull. El dissapte a vespre se cantaren *Completes*, mentres la torre del campanar de dita església era joiosament il·luminada amb multitud de fanals venecians qu'en la pau de la nit prenen un aspecte fantástic.

DE CA NOSTRA

MORTS

Dimenge passat dematí, devers les 11 morí, casi repentinament, madó Antonina Pa. yes del Carrer del Ponterró. E dia abans no trobant-se be, eril daren el medge que la feu jeure i el dimenge dematí poc després de la visita del medge, la seua filla hi pujá per dar-li un remei i la trobá ja sense donar senyals de vida. Se li administrá el sagrament de l'Extremunció, però verament fou morta. Al cel sia.

—Dissapte passat tot següent a la fresca sa Madona Bárbara de Sa Torre d'En Titay, caigné atacada de gota. Es estada alguns dies malament i dijous passat entregá l'ánima a Deu. (A. c. s.)

—Després de molt llarga malaltia dimars passat a vespre morí sa mestressa Catalina Pascual (a) Leva, esposa de Mestre Juan Butlo, qu'és a Amèrica fa molts d'anys. La acompanyada i funerals foren molt concorreguts. Deixa algunes nines en completa orfanesa. Rebi sa família el nostre condol.

BENVENGUTS

Després de passar alguns anys a Roma han arribats de torna la el P. Francesc Fornés T. O. K. fill de la nostra vila i Fra. Baltasar.

Sien benvençuts.

LES FESTES DE ST. SALVADOR

L'actual Batle D. Antoni Cano té interès en fer enguany unes bones festes pels Patrons de la nostra vila. Sabem qu'està creant una Comissió entre elements de dins i de fora de l'Ajuntament per veure de fer unes festes, sinó extraordinàries, amb major solemnidad qu'ls demés anys.

Vaja aquesta indicació perquè'n tenguen coneixement els artanencs de fora i en els pròxims números anirem donant detalls de lo que's projecta.

OBRES MUNICIPALS

Tornam estar en ple període d'actividad en les obres de la vila. Construits ja els ramals de claveguera subastats fa alguns mesos s'están acabant les obres de l'escalonada de l'Convent, que tant de temps fa qu'estaven parades.

Al ondemá dematí se feu Comunió general per la que se convidá l'Associació de Tarci i a les 10 després de cantada Tercia, se digué la Missa Major que cantá el Rt. P. Mojer assisit del Rts. D. Llorens Lliteras Catedràtic del Seminari D. Francesc Fuster. El Rt. P. Company T. O. R. teixí un beil panegiric del Beat i el Chor cantá la Missa a tres veus d'En Perossi.

BENDICIO D'UN MOTOR HIDRAULIC.

El nostre bon amic i paisá D. Juan Sancho Miquel resident a Mèxic en sa darrera estada en la nostra vila, en l'estiu darrer, tengué ocasió de fer investigar l'aigua subterrània que pogués existir en sa finca «Son Curt». Qui li feu la investigació per medi de la «vergueta» fou el Rt. D. Jeroni Alomar de Llubí. Fet un pou en el punt en que el Rt. D. Jeroni Alomar li indicá abundància d'aigua, en trobà tanta i tant demunt que'l determiná a adquirir la finca veinada i convertir tot alló en horta. Encara que auseatat, d'allá ha anat donant ordres, hi ha fet instalar un motor de 2 cavalls i mitg marca Bernad amb bomba centrífuga, la qual dona seguit seguit aprop de dues regadores d'aigua.

L'èxit ha coronat les prediccions del Rt. Sr. Alomar i el propietari per medi de sa família ha volgut qu'e mateix sacerdot afectuós labenedicció i que an aquesta se li donás certat solemnidad.

Se feu dia 5 hora baixa; heí assistiren ademés de dit sacerdot, sa família Sancho el Rt. Sr. Rector D. Juan Rubi D. Pere Vorell, D. Francesc i D. Rafel Blanes, D. Bartomeu Alzina, D. Antoni Alomar, la Sra. Beñi de Sancho i moltes altres persones que sentim no recordar.

Efectuada la benedicció s'amollá al motor i tots els assistents pogueren admirar la gran quantitat d'aigua que treu la que convertirá tot aquell camp en un gran hort. Al entretant se servi un exquisit i abundant refresc, amb licors, pastes, xampany i xigarros

Sia enhorabona i Deu permeti a. amic Sancho i família disfrutar de ta millora molts d'anys i que servesca d'exemple als artanencs. Enhorabona també i ben coral al Rt. Sr. Alomar ja que gracies a ell s'ha pogut fer tall millora, i

Per altre part acabat el cabertís de la dreta i els depòsits de la carn de la plassa, de P. Antoni Lluàs se procedeix a fer l'acera de la part esquerra on també s'hi posará altra cobertís, per les taules de venta de verdures i demès.

AGRICOLS

Tots els conradors stán en el bò del seu temps, cullint els fruits de ses suors. ertotj veureu éres en actividad, i carros garbetjant i traginant gra que per cert ret molt més de lo que s'havia cregut, perquè ha granat be. Les oliveres duen penjat sus bon esplet, encare que les xalocades de juny hagen fet caure molt d'olivó. Si Deu ho vol será any de obrir les tafones i funcionar fins ben envant.

NAIXEMENTS

Com a cas raríssim en la nostra vila, devem consignar que no hi ha hagut cap inscripció de naixement en el Registre durant trenta dos dies.

De Son Servera

Per anar-s'en a convertir heretges a terres d'Àfrica ha partit un d'aquets dies passats el qui fins ara es estat Vicari de la nostra Parròquia i molt virtuos Pvse. el nou jesuítia Rt. D. Miquel Sansaloni Sansaloni.

La seva partida inesperada ens ha causat la natural sorpresa.

Desitjam li siga agradable la nova vida que va a comensar entre els homes incivilitzats de la India.

—S'adelan en ferm les messes del batre. Hi ha més bona anyada que no creiem; sobretot de cereals.

—Entre el personal de Retgiment Inca n.º 62 que va a Larache a completar la plantilla de la companyia expedicionaria del mateix hi figura el cabo serveri Xerafi Vives (a) Camet-lo, al qual desitjam bona sort i pronte regrés.

—Está anunciat en pública subasta l'arrendament d'arbits, muntada quinpla de condicions está de manifest a la Casa de la Vila.

Desgracia—A conseqüència de haver la bistia tenguda por d'un auto va caure baix del pont. d'Es Setri el carro de l'amo'n Josep d'Es Forn. Dedins hi anava la seva esposa, la qual tengué un bras romput, fracturada una espatlla i algunos ferides menos importants dins la boca.

—Sentim la desgracia de la madon Xineta.

Se troba malalta d'alguns cuidados l'esposa de nostre amic D. Rafel Sancho, membre de la Junta del Sindica Agrícola.

Li desitjam total i pronte curació.
Corresponsal

REGISTRE

MORTS

Dia—3 juliol— Antonina Estades Genovard (a) Payes de 74 anys viuda d'afecció de cor.

Dia 5— Catalina Pascual Font (a) Leva de 45 anys casada. Tuberculosis Pulmonar.

Dia 7—Magdalena Ginard Gil fiya d'en Pere Monseriu de 4 mesos, d'atropsia.

Dia 7 Bárbara Cursach Esteva (a) de Sa Torre de 78 anys de Hemorragia cerebral.

FULLS D'TAMPES

N'hem rebut un bon sortit.

Preu d'are

Una pesseta cada full

Llibres i Objectes de premi

Per premis de fi de curs podem oferir gran varietat de llibres de molt bella enquadernació i amena lectura. També tenim medalles i diplomes apropiats.

S'envia catàlec gratis an a qui'l demani.

Mercat d'Inca

Bessó (quintà) 157'50 pesetes.

Blat (cortera) 30'00 id.

Xeixa a 31'50 id.

Ordi mallorquí a 18'00 id

id. Forasté a 17'50 id.

Civada mallorquina a 16'00 id.

• forastera a 15'50 id.

Faves veyes i cuitores a 38'00

id. malcuitores a 33'00

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE

ANTONI GILI (A) COMUNA
Y

B^{ME}. FLAQUER (A) MANGOL

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA

DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

Palma -- Banch de S'oli, 24

DIRECCIO Artá--Can Mangol, Angulo

• --Can Comuna Gentro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADORE
RES; ANELLES. PLANS I CONSULTES

---(4) CONSELL-MALLORCA---

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES

PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensamades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA **Victoria**

ES FORN NOU

DKN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans
pane's allet es, bescuits, rollets, i tota
cast d' pasticeria.

LA BE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DSPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i hei
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º. 5

LAS NOVEDADES

EN

Tejidos

Merceria

Perfumeria

DE JUAN VICENS

CALLE DE ANTONIO BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l Estació.

Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Escursions a Ses Coves, Calarratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera nº 29

} ARTÁ.

NAUMAN

MAQUINAS PARA

COSEY BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI